

รายวิชา ภาษาไทย

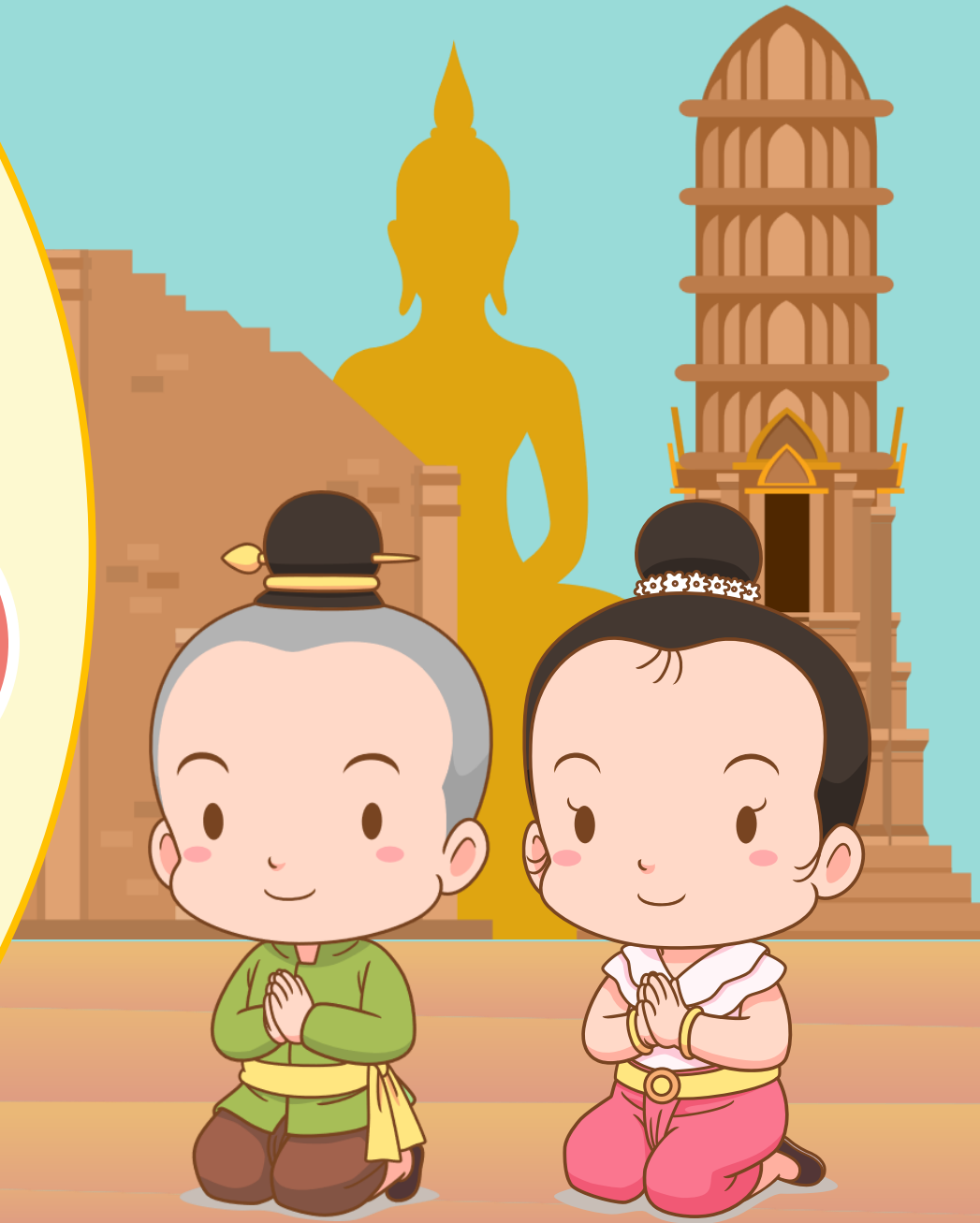
รหัสวิชา ท๒๒๑๐๒

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

เรื่อง บทเสภาสามัคคีเสวก

ครูผู้สอน ครูพาริตะห์ เบญญากาจ

ครูรุ่งพิรุณ เขื่อนรอบ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑

เรื่อง ประเพณีงานสามัคคี

เรื่อง บทเสภาสามัคคีเสวก

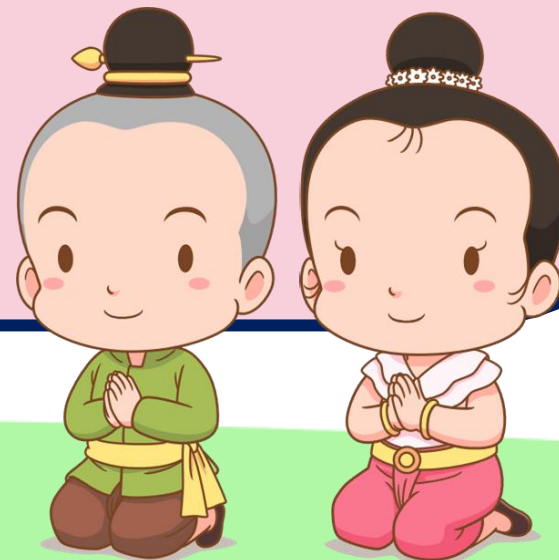

คำถามชวนคิด

ศิลปะสำคัญต่อประเทศชาติ

อย่างไร

เรียนรู้วรรณคดี

เรื่อง บทเสภาสามัคคีเสวก

ประเด็นศึกษาก่อนเรียนรู้วรรณคดี

ประวัติความเป็นมา

ลักษณะการประพันธ์

ผู้พระราชทานนิพนธ์

เรื่องย่อ

จุดประสงค์การประพันธ์

กิจกรรม

จุดกำเนิดเรื่องราว

วรรณคดีบทเสภาสามัคคีเสวก

รูปแบบกิจกรรม

๑. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔ - ๕ คน ตามความสมัครใจ

๒. นักเรียนแต่ละคน กำหนดหมายเลขของตนเอง

- สมาชิกหมายเลข ๑ ศึกษาเรื่อง ประวัติความเป็นมา
- สมาชิกหมายเลข ๒ ศึกษาเรื่อง ผู้พระราชทาน
- สมาชิกหมายเลข ๓ ศึกษาเรื่อง ลักษณะการประพันธ์
- สมาชิกหมายเลข ๔ ศึกษาเรื่อง เรื่องย่อ
- สมาชิกหมายเลข ๕ ศึกษาเรื่อง จุดประสงค์การประพันธ์

รูปแบบกิจกรรม

๓. นักเรียนสมาชิกหมายเลข ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ อภิปรายความรู้ให้สมาชิกภายในกลุ่ม ตามลำดับ
๔. นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปความรู้ เรื่อง บทเสภาสามัคคีเสวก ตอนวิศวกรรมาและสามัคคีเสวก โดยสรุปความรู้ลงในงานที่ ๑ เรื่อง จุดกำเนิดเรื่องราววรรณคดีบทเสภาสามัคคีเสวก

ใบความรู้วรรณคดี เรื่อง บทเสภาสามัคคีเสวก ตอน วิศวกรรมาและสามัคคีเสวก
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ประสิทธิ์งานสามัคคี
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

ผู้พระราชนิพนธ์บทเสภาสามัคคีเสวก

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๖)

พระราชประวัติของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๖)

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นพระมหากษัตริย์ไทยรัชกาลที่ ๖ แห่งราชวงศ์จักรี เป็นพระราชโอรสพระองค์ที่ ๓๒ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวกับสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระอัจฉริยภาพและทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจในหลายสาขา ทั้งด้านการเมืองการปกครอง การทหาร การศึกษา การสาธารณสุข การต่างประเทศ และที่สำคัญที่สุดคือด้านวรรณกรรมและอักษรศาสตร์ ได้ทรงพระราชนิพนธ์ร้อยแก้ว และร้อยกรองไว้หลายเรื่อง บทพระราชนิพนธ์ เช่น มัทนะพาธา หัวใจกับ หัวใจชายหนุ่ม บทละครเรื่องสั้นแก่ลูก โดยใช้พระนามแฝง คือ อิศวพุทท์ รามสูร พันแหลม สุริยศรีอยุธยา ไก่เขียว เจ้าเงาะ พันดา

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้รับการเฉลิมพระเกียรติคุณด้วยพระราชสมัญญาว่า "สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า"

ใบความรู้วรรณคดี เรื่อง บทเสภาสามัคคีเสวก ตอน วิศวกรรมาและสามัคคีเสวก
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ประสิทธิ์งานสามัคคี
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

ประวัติความเป็นมา ของวรรณคดีบทเสภาสามัคคีเสวก

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๖) ทรงพระราชนิพนธ์ บทเสภาสามัคคีเสวกเป็นชิ้น ณ พระราชวังสนามจันทร์ เมื่อปีพ.ศ. ๒๔๕๗ เพื่อใช้ขับเสภาคั่นระหว่างการแสดงระบำสามัคคีเสวก

บทเสภาสามัคคีเสวก มีที่มาจากที่ในสมัยก่อน ทุกวันเสาร์ ข้าราชการในราชสำนักจะจัดงานเลี้ยงที่พระราชวังสนามจันทร์ซึ่งในงานเลี้ยง จะมีการแสดงเพื่อความบันเทิง และในครั้งที่เจ้าพระยาธรรมธาดาธิบดี เป็นเจ้าภาพจัดงานเลี้ยงก็ได้ทูลขอให้พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวคิดการละเล่นขึ้นมาอย่างหนึ่ง พระองค์จึงได้ผู้กระบำสามัคคีเสวกขึ้น ซึ่งเป็นระบำที่ไม่มีบทร้อง มีเพียงดนตรีของวงพิณพาทย์บรรเลง โดยในระหว่างที่โห่วงพิณพาทย์พักเหนื่อย พระองค์ก็ทรงพระราชนิพนธ์บทเสภาขึ้นมาสำหรับขับร้องระหว่างตอน

กิจกรรม

ศึกษาความรู้

เรื่อง บทเสภาสามัคคีเสวก ตอนวิศวกรรมาและสามัคคีเสวก

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

ใบความรู้วรรณคดี เรื่อง บทเสภาสามัคคีเสวก ตอน วิศวกรรมาและสามัคคีเสวก
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ประสิทธิ์งานสามัคคี
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

บทเสภาสามัคคีเสวก

บทเสภาสามัคคีเสวกมีด้วยกันทั้งหมด ๔ ตอน

บทเสภาตอนที่ ๑ : กิจการแห่งพระนนท์

กล่าวสรรเสริญพระนนท์ ผู้เป็นเทพเสวก เวลาพระอิศวรจะเสด็จไปเฝ้าพระนนท์ ก็แปลงเป็นโคอุสุภราชให้ประทับ

บทเสภาตอนที่ ๒ : กรීนิรมิต

กล่าวสรรเสริญพระคเณศ ผู้เป็นเทพเจ้าแห่งศิลปวิทยาและเป็นผู้สร้างช้างตระกูลต่างๆ ในแผ่นดินเพื่อประทับพระยศของพระมหากษัตริย์

บทเสภาตอนที่ ๓ : วิศวกรรมา

กล่าวสรรเสริญพระวิศวกรรมาผู้เป็นเทพเจ้าแห่งการก่อสร้างและการช่างานาชนิด กล่าวถึงความสำคัญของศิลปะที่มีต่อชาติ

บทเสภาตอนที่ ๔ : สามัคคีเสวก

กล่าวถึงการสมานสามัคคีในหมู่อาวเสวกผู้สามัคคีได้เบี่ยงอุกคบาทให้มันคง ในความจงรักภักดี ซื่อตรง และขยันต่อกรงาน ให้รักษาเกียรติของข้าราชการอย่าให้เสื่อมเสีย

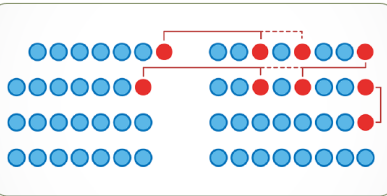

ใบความรู้วรรณคดี เรื่อง บทเสภาสามัคคีเสวก ตอน วิศวกรรมาและสามัคคีเสวก
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ประสิทธิ์งานสามัคคี
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

ลักษณะของการขับเสภา

บทเสภาสามัคคีเสวกแต่งด้วยกลอนเสภาที่มีฉันทลักษณ์อย่างกลอนสุภาพ กลอนเสภาใช้เป็นบทเสภาเพื่อขับเสภาระหว่างที่พิณพาทย์พักเหนื่อย สันนิษฐานว่าการขับเสภานั้นพัฒนามาจากการเล่านิทานในสมัยก่อน จากเดิมที่มีแต่การเล่านิทานแบบร้อยแก้ว ต่อมาก็เริ่มมีผู้แต่งนิทานแบบร้อยกรอง แล้วจึงมีการใส่ทำนองขับเสภา และใช้กรับเป็นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะเพื่อเพิ่มอรรถรส

ลักษณะการประพันธ์บทเสภาสามัคคีเสวก

ประเภทร้อยกรอง : กลอนเสภา

กิจกรรม

ศึกษาความรู้

เรื่อง บทเสภาสามัคคีเสวก ตอน วิศวกรรมาและสามัคคีเสวก

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

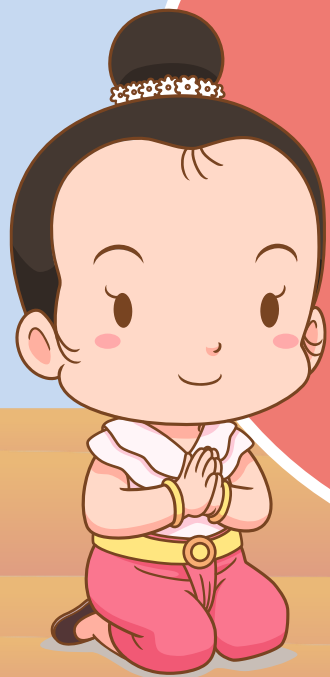

กิจกรรม

สรุปความรู้

จุดกำเนิดเรื่องราว

วรรณคดีบทเสภาสามัคคีเสวก

กิจกรรม

ใบงานที่ ๑ เรื่อง จุดกำเนิดเรื่องราววรรณคดีบทเสภาสามัคคีเสวก
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ประสิทธิ์งานสามัคคี
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

ผู้พระราชนิพนธ์บทเสภาสามัคคีเสวก คือ

พระราชประวัติของผู้พระราชนิพนธ์

ประวัติความเป็นมา ของวรรณคดีบทเสภาสามัคคีเสวก

ลักษณะการประพันธ์บทเสภาสามัคคีเสวก

เรื่องย่อ ของวรรณคดีบทเสภาสามัคคีเสวก

จุดประสงค์การประพันธ์

ลักษณะของการขับเสภา

ใบงานที่ ๑

เรื่อง จุดกำเนิดเรื่องราว วรรณคดีบทเสภาสามัคคีเสวก

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

อภิปรายความรู้

จุดกำเนิดเรื่องราว

วรรณคดีบทเสภาสามัคคีเสวก

จุดกำเนิดบทเสภาสามัคคีเสวก

ผู้พระราชานิพนธ์

บทเสภาสามัคคีเสวก

คือใคร

ผู้พระราชานิพนธ์

บทเสภาสามัคคีเสวก

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
(รัชกาลที่ ๖)

พระราชประวัติ

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระนามเดิมว่า สมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ ทรงเป็นพระราชโอรสของรัชกาลที่ ๕ กับ สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ

พระราชประวัติ

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ตลอดระยะเวลาที่ครองราชย์ ๑๕ ปี
(พ.ศ.๒๔๕๓ - ๒๔๖๘) ทรงประกอบพระราชกรณียกิจ
นานัปการ ทรงพระปรีชาสามารถทั้งด้าน
การทหาร การปกครอง การต่างประเทศ
โดยเฉพาะด้านอักษรศาสตร์

พระราชประวัติ

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

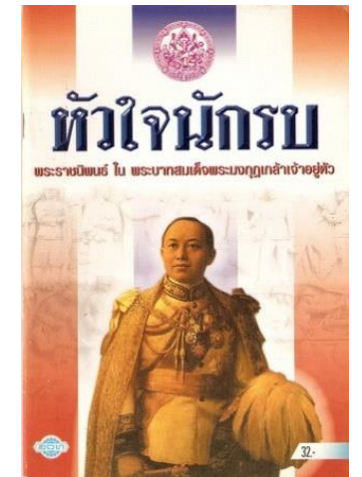
บทพระราชนิพนธ์

มัทนะพาธา

หัวใจนักรบ

หัวใจชายหนุ่ม

บทละครพูดเรื่องเห็นแก่ลูก

พระราชประวัติ

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระนามแฝง

อัศวพาหุ รามจิต รามสุร

พันแหลม สุครีพ ศรีอยุธยา

ไก่เขียว เจ้าเงาะ พันตา

จุดกำเนิดบทเสภาสามัคคีเสวก

บทเสภาสามัคคีเสวก
มีประวัติความเป็นมา
อย่างไร

ประวัติความเป็นมา บทเสภาสามัคคีเสวก

พระราชวังสนามจันทร์

ในระหว่างที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพักผ่อนที่พระราชวังสนามจันทร์ได้มีการจัดเลี้ยงกัน **เจ้าพระยาธรรมาธิกรณาธิบดี** ทูลขอให้พระองค์คิดการเล่นหนึ่งอย่าง

ประวัติความเป็นมา บทเสภาสามัคคีเสวก

พระราชวังสนามจันทร์

พระองค์ทรงเห็นว่าพิณพาทย์นั้น
บรรเลงตลอดการแสดงระบำก็
เหน็ดเหนื่อยพอแล้ว อยากให้พักบ้าง
พระองค์จึงทรงคิด**ผูกระบำสามัคคีเสวก**
โดยไม่ต้องใช้การบรรเลงพิณพาทย์
ซึ่งก็คือบทเสภา

จุดกำเนิดบทเสภาสามัคคีเสวก

บทเสภาสามัคคีเสวก
มีทั้งหมดกี่ตอน

บทเสภาสามัคคีเสวก

บทเสภาตอนที่ ๑ : กิจการแห่งพระนนทีก

กล่าวสรรเสริญพระนนทีก
ผู้เป็นเทพเสวก เวลาพระอิศวรจะ
เสด็จไปไหน พระนนทีกก็จะแปลง
เป็นโคอุสุภราชให้ประทับ

บทเสภาสามัคคีเสวก

บทเสภาตอนที่ ๒ : กรีนิรมิต

กล่าวสรรเสริญพระคเณศ ผู้เป็น
เทพเจ้าแห่งศิลปวิทยาและเป็นผู้
สร้างช่างตระกูลต่าง ๆ ในแผ่นดินเพื่อ
ประดับพระยศของพระมหากษัตริย์

บทเสภาสามัคคีเสวก

บทเสภาตอนที่ ๓ : วิศวกรรมมา

กล่าวสรรเสริญพระวิศวกรรม
ผู้เป็นเทพเจ้าแห่งการก่อสร้าง
และการช่างนานาชนิด กล่าวถึง
ความสำคัญของศิลปะที่มีต่อชาติ

บทเสภาสามัคคีเสวก

บทเสภาตอนที่ ๔ : สามัคคีเสวก

กล่าวถึงการสมานสามัคคีในหมู่ราชเสวก
ผู้สวามิภักดิ์ได้เบี่ยงยุคลบาทให้มั่นคง ในความจงรัก
ภักดี ซื่อตรง และขยันต่อการทำงาน ให้รักษาเกียรติของ
ข้าราชการอย่าให้เสื่อมเสีย

จุดกำเนิดบทเสภาสามัคคีเสวก

บทเสภาสามัคคีเสวก

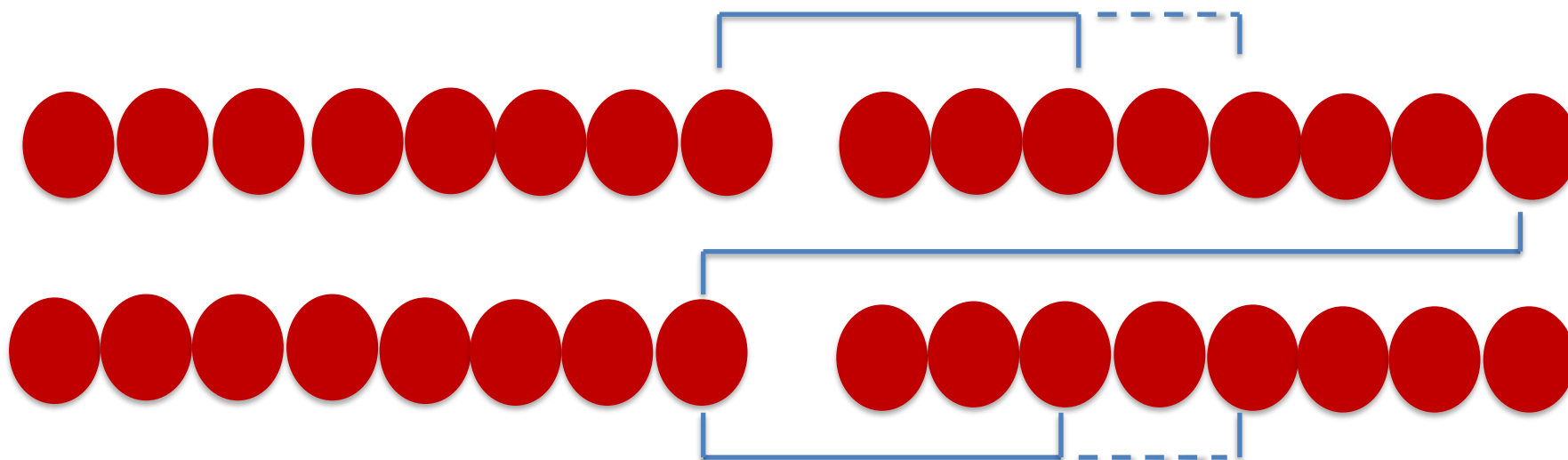
แต่งด้วยคำประพันธ์ชนิดใด

ลักษณะการประพันธ์ บทเสภาสามัคคีเสวก

แผนผังกลอนเสภา

จุดกำเนิดบทเสภาสามัคคีเสวก

บทเสภา

มีลักษณะอย่างไร

ลักษณะของบทเสภา

การขับเสภาพัฒนามาจาก
การเล่านิทานมีบทกลอนคล้องจองกัน
เป็นการละเล่นพื้นเมืองที่มีทำนอง
ผู้ขับเสภาจะใช้กรับ ขยับเป็นจังหวะ
ประกอบเวลาขับเสภา

จุดกำเนิดบทเสภาสามัคคีเสวก

จุดมุ่งหมายในการประพันธ์

บทเสภาสามัคคีเสวก

จุดมุ่งหมายในการประพันธ์บทเสภาสามัคคีเสวก

เพื่อใช้เป็นบทสำหรับขับอธิบายนำเรื่อง
ในการฟ้อนรำตอนต่าง ๆ

กิจกรรมเรียนรู้

จุดกำเนิดเรื่องราว

วรรณคดีบทเสภาสามัคคีเสวก

สรุปความรู้

บทเสภาสามัคคีเสวก เป็นบทพระราชนิพนธ์
ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

บทเสภาสามัคคีเสวก ตอน วิศวกรรมมาแสดง
ให้เห็นถึงความสำคัญของศิลปะที่ทำให้เกิด
ความภาคภูมิใจในชาติของตน

สรุปความรู้

บทเสภาสามัคคีเสวก เป็นบทพระราชนิพนธ์
ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

บทเสภาสามัคคีเสวก ตอน สามัคคีเสวก
แสดงให้เห็นความสำคัญของความสามัคคี ที่คน
ในชาติ ต้องตระหนักเพื่อให้ชาติเจริญรุ่งเรือง

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง **บทเสภาสามัคคีเสวก**
บทวิศวกรรมา (๑)

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. หนังสือเรียนวรรณคดีชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒
๒. ใบงานที่ ๒ ถอดคำประพันธ์ บทวิศกรรมา

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

